

ради същата смехотворна причина: *Брей, как се обърках, и ето ти тебе бесило, не стига ти хлеба, залитнеш от мъка и стъпиш в погрешност на гнило*. Някои от най-абсурдните моменти у Вапцаров трябва да се вземат на сериозно, за да се осъзнае, че класовото обяснение не е никакво оправдание. Човекът на Вапцаров остава безсмъртен пряко своята способност да осъзнава своята ситуация.

Героите, които вътре в системата на Вапцаров предлагат подобни класови обяснения, звучат абсурдно дотам, че вопият за друго разбиране на друго равнище. На него побоят и убийството престават да бъдат безвъпросни, без да стават приемливи. Именно защото Вапцаровият човек няма силно обяснение за злото встрани от социалната неправда и недоимък неговото единствено изкупление е в две посоки – първото е в кристализиращото недоверие спрямо еснафщината и лицемерието на тривиалната етика, която наказва заради побоя и индивидуалното убийство, но която е безсилна да обясни и накаже войната, класовата несправедливост, бедността и глада – всички форми на масово насилие и геноцид; втората посока е в изстраждането на собственото безсмъртие като единствен ответ срещу злосторността на тази етика на посочващото и сегрегиращото наказание на силните срещу слабите.

По същия начин слабостта на идеята за бъдещето през визията за песента и машината е лесно разобличима. Какво може да значи този натраплив образ на бъдещето като песен? Трудно е да се намери образ, който по-лесно да се автодискредитира, било по линия на естетическата суета и безполезнаост, било по силата на очевидния nonsens, доколкото песента не би могла да бъде мяра нито за добро, нито за хубаво. Ала безпомощността на песенната фигура за бъдещето намира мощна мотивация на друго равнище. Песента работи като апофатически екстремум, чрез който бъдещето се представя като не-настояще, като онова, което настоящето не е. По този начин празният образ на песента, подобно на *манна* или *орания*, може да понесе всичко мислимо и немислимо, представимо и непредставимо около бъдещето. Ала песента като фигура на бъдещето намира своята същинска мотивация през предсмъртната безсмъртна песен на осъдения. Преди да стигне до нея, за героя се казва, че „запявал своята песен, пред него живота изплаждал чудесен и после заспивал усмихнат“. Тази интимна вътрешна връзка между песента и живота не може да се улови нито в плана на тематичното, нито на естетическото. Фигурата на песента тук по-скоро се явява вариант на едно остранистено, очуднено, дефамиларизирано дишане: песента възниква като пределната фигура на преживяваното индивидуално време, на приятния гъдел на живеенето и биването-бъдене. В този сми-